

تمرین اول (بخش قرائت نوار): نوار آیات درس را پخش کنید تا دانش‌آموزان بار اول گوش کنند و بار دوم، همراه نوار بخوانند و از روی کتاب خود خط ببرند.

تمرین دوم: دانش‌آموزان به گروه‌های دو یا سه نفری تقسیم می‌شوند و آموزش با مشارکت فعال دانش‌آموزان به طریق زیر انجام می‌شود. دانش‌آموزان با تلاش فردی و سپس مشورت با اعضای گروه خود پاسخ مورد نظر را در کتاب خود می‌نویسند. آن‌گاه آموزگار از هر گروه می‌پرسد اگر پاسخ صحیح نبود، از گروه دیگر می‌خواهد که به آن پاسخ دهند تا به جواب صحیح برسند.

۱- شَمْسٌ : خورشید

۲- قَمَرٌ : ماه

۳- خَلَقَ : خلق کرد، آفرید

۴- خَالِقٌ : آفریننده

تمرین سوم: دانش‌آموزان به روش تمرین قبل، پاسخ صحیح هر عبارت را در کتاب خود می‌نویسند. آن‌گاه هر گروه یک عبارت قرآنی و ترجمه‌ی آن را می‌خواند. در صورت نیاز گروه‌های دیگر نیز عبارت و ترجمه را می‌خوانند تا با راهنمایی آموزگار اشکال احتمالی برطرف گردد.

۱- وَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمَنُ

مریم، ۹۰

و قطعاً پروردگار شما خدای بخشنده است.

۲- الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ

علق، ۴

(خدایی) که یاد داد به وسیله‌ی قلم.

۳- قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ

رعد، ۱۶

بگو: خدا آفریننده‌ی هر چیزی است.

۴- وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَ

الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ

انبیاء، ۳۳

و او خدایی است که آفرید شب و روز و خورشید

و ماه را

تمرین چهارم: برای انجام این تمرین نیز آموزگار به گروه‌ها فرصت می‌دهد تا درباره‌ی سؤال آن فکر کرده و با هم مشورت کنند. آن‌گاه هر گروه با اجازه از آموزگار، نظر خود را بیان می‌کند. پاسخ‌های احتمالی چنین است.

۱- تهیه و گوش دادن به نوار آموزشی در خانه

۲- شرکت در جلسات قرآنی مساجد و هیئت‌ها به‌ویژه

در فصل تابستان

۳- خواندن مستمر قرآن به صورت روزانه

آموزش پیام قرآنی

یک یا دو نفر از دانش‌آموزان پیام قرآنی را همراه با

ترجمه‌ی آن می‌خوانند.

آموزگار از گروه‌ها می‌خواهد با توجه به ترجمه‌ی آیات پیام

قرآنی، معنای سه کلمه‌ی «الرَّحْمَنُ، قرءان و عَلَّمَ» را بنویسند.

آن‌گاه هر دانش‌آموز معنای یک کلمه را می‌خواند و آموزگار آن را تأیید و یا رفع اشکال می‌کند. توجه دانش‌آموزان را به تصویر کتاب جلب کنید و از گروه‌ها بخواهید با یک‌دیگر گفت‌وگو و مشورت کنند و سپس نظر خود را درباره‌ی پیام برای کلاس بیان کنند.

ممکن است دانش‌آموزی مطرح کند، چرا آیات این سوره در مجالس ترحیم خوانده می‌شود؟ آموزگار پاسخ می‌دهد: بلی، کسی که از دنیا می‌رود مردم به دیدن بازماندگانش می‌روند و به آن‌ها تسلیت می‌گویند و از خداوند مهربان هم می‌خواهند که شخص درگذشته را بیامزد و مورد لطف و رحمت خود قرار دهد. این سوره، سوره‌ی رحمت است و با الرَّحْمَن شروع شده است. ضمناً این سوره به عروس قرآن مشهور است و در آن زیبایی‌های آفرینش و بهشت الهی بیش‌تر توصیف شده است.

در پیام قرآنی این درس حدیث بسیار زیبایی نیز از پیامبر اکرم نقل شده است. آموزگار از چند دانش‌آموز می‌خواهد که این حدیث شریف و ترجمه‌ی آن را بخوانند و پس از بحث و گفت‌وگو با یک‌دیگر، نظر خود را درباره‌ی این حدیث برای کلاس بیان کنند.

می‌توان این حدیث را با یکی از پیام‌های قرآنی کتاب پایه‌ی دوم که قسمتی از آیه‌ی ۲۰ سوره‌ی مزمل است، ارتباط داد. **فَاقْرَأُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ؛ هر قدر می‌توانید قرآن بخوانید.**

در پایان، از دانش‌آموزان بخواهید «تمرین‌های قسمت انس با قرآن در خانه» را در منزل انجام دهند.

جلسه‌ی سوم (انس با قرآن در خانه)

ابتدا آموزگار تکلیف «انس با قرآن در خانه» را بررسی می‌کند. کسانی که به وظیفه‌ی خود عمل کرده‌اند مورد

تشویق کلامی واقع می‌شوند و آن‌هایی که غفلت کرده‌اند و با دست خالی به مدرسه آمده یا فقط رفع تکلیف کرده‌اند، کافی است که آموزگار با سعه‌ی صدر با آنان برخورد کند.

تمرین اول: از تعدادی از دانش‌آموزان می‌خواهیم که هر کدام یک یا دو سطر از آیات درس را بخوانند. توانایی دانش‌آموزان را ارزیابی کرده و نمره‌ی آن‌ها را در دفتر کلاس ثبت می‌کنیم.

همان‌طوری که قبلاً یادآوری شد، خواندن ترجمه‌ی آیات در کلاس لزومی ندارد. خواندن ترجمه‌ی آیات در خانه توسط دانش‌آموزان کفایت می‌کند.

تمرین دوم: آیه‌ی ۲۲ سوره‌ی الرَّحْمَن را که در این تمرین آمده، روی تخته با اعراب بنویسید و از یک دانش‌آموز بخواهید که پای تخته آمده و اتصالات را با فلش مشخص کرده و زیر «واو» ناخواه خط بکشد و دیگران نیز در صورت نیاز تکلیف خود را که قبلاً

جلسه‌ی سوم

تمرین اول - آیات درس را همراه با ترجمه آن بخوانید. سعی کنید با صدای بلند سوره را فراتان کنید.

تمرین دوم - آیه‌ی ۲۲ سوره‌ی الرَّحْمَن را بخوانید، اتصالات را با فلش مشخص کنید. زیر «واو» ناخواه خط بکشید.

تمرین سوم - هر آیه‌ی ۲۷ سوره‌ی الرَّحْمَن، چند حرف ناخواه وجود دارد. زیر آن‌ها خط بکشید.

تمرین چهارم - آیه‌ی ۳۰ سوره‌ی الرَّحْمَن را از روی تصویر می‌خوانید. سعی کنید سوره را فراتان کنید.

انجام داده‌اند، اصلاح می‌کنند.

يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ

خارج می‌شود از هر دو (دریا) مروارید و مرجان

تمرین سوم: آیه‌ی ۲۷ سوره‌ی الرَّحْمَن را که در این تمرین آمده، روی تخته با اعراب بنویسید و از یک دانش‌آموز بخواهید که بیاید و زیر حروف ناخوانای آن خط بکشد:

وَيَبْقَى وَجْهَ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ (۴ حرف ناخوانا)

و باقی می‌ماند وجه باشکوه و ارجمند پروردگار تو

تمرین چهارم: از دانش‌آموزان بخواهید که هر یک دو آیه از سوره‌ی الرَّحْمَن را که در دو صفحه‌ی پایانی این درس آمده، حتی الامکان شبیه نوار بخوانند. در صورت نیاز درباره‌ی رسم الخط این دو صفحه برای دانش‌آموزان توضیح دهید. دانش‌آموزانی را که تسلط بر خواندن قرآن دارند تشویق کنید و آن‌هایی که اشکال دارند، ضمن راهنمایی امیدوار و دل‌گرمشان سازید؛ تا جایی که وقت اجازه می‌دهد و فرصت دارید، خواندن را ادامه دهید. همان‌طور که قبلاً توضیح داده شد دانش‌آموزانی که آیات قرآنی را از صفحات پایانی درس صحیح می‌خوانند تشویق شده و امتیاز مثبت دریافت می‌کنند، ولی از کسانی که توانایی لازم ندارد، هیچ نمره‌ای کسر نمی‌شود.

دانستنی های آموزگار

درباره ی سوره ی الرَّحْمَن

این سوره، پنجاه و پنجمین سوره ی قرآن کریم است، ۷۸ آیه دارد. نام این سوره در آیه ی نخست آن آمده است. این سوره، انواع نعمت هایی را که خداوند برای دو گروه بزرگ از مخلوقات خود یعنی انس و جن آفریده است، بیان می کند. از انسان ها می خواهد در همه چیز عدالت را رعایت کرده، از کم فروشی و خیانت به حقوق مردم اجتناب کنند. در این سوره روز قیامت و بهشت و دوزخ به زیباترین شکل توصیف شده است. شاید به همین جهت باشد که این سوره را عروس قرآن نامیده اند. ویژگی جالب این سوره، تکرار آیه ی «فَبِأَيِّ آءِالَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ» در طول آن می باشد. این آیه، ۳۱ بار در سوره ی «الرَّحْمَن» آمده است.

برگرفته از دانشنامه ی قرآن و قرآن پژوهی

گامی به سوی درک معنای آیات قرآن

الف - با استفاده از ترجمه ی آیات درس، معنای صحیح کلمات را انتخاب کنید.

۱- فَاكِهَةٌ	☐ میوه	☐ سبزی
۲- عَلَّمَ	☐ یاد گرفت	☐ یاد داد
۳- شَجَرٌ	☐ گل	☐ درخت
۴- نَخْلٌ	☐ درخت خرما	☐ درخت انگور
۵- آءِالَاءِ	☐ بلاها	☐ نعمت ها

ب - ترجمه ی عبارات قرآنی زیر را به کمک آموخته های خود کامل کنید.

نُجُومٌ : ستارگان	جبال : کوه ها	كَثِيرٌ : بسیار	هُمَا، هِمَا : آن دو
فِي : در	لَعَلَّ : شاید، تا	أَذْكُرُوا : یاد کنید	كُم : شما

- ۱- عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ
 (خدا) ... به ... را که او نمی دانست.
- ۲- فِيهِمَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمانٌ
 ... (بهشت) ... و ... و انار موجود است.
- ۳- فَادْكُرُوا آءِالَاءِ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
 ... را تا ... رستگار شوید.
- ۴- ... وَ الشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ وَ النُّجُومُ وَ الْجِبَالُ وَ الشَّجَرُ وَ الدَّوَابُّ
 (برای خدا سجده می کنند) ... و ... و ... و جنبنندگان
 وَ كَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ
 و ...

علق، ۵

الرحمن، ۶۸

اعراف، ۶۹

حج، ۱۸

۱- فِيهِمَا = فِي + هِمَا ۲- لَعَلَّكُمْ = لَعَلَّ + كُمْ

آموزش آیه ی ۲۵۹ سوره ی بقره

اهداف

- ۱- توانایی خواندن آیه ی ۲۵۹ سوره ی بقره
- ۲- علاقه به خواندن زیبای قرآن از طریق گوش دادن به نوار
- ۳- آشنایی با معنای برخی از کلمات و عبارات ساده ی قرآنی
- ۴- فراهم شدن زمینه ی تقویت ایمان به قیامت و زنده شدن دوباره ی انسان
- ۵- آشنایی با پیام قرآنی درس که «خدا، هر کاری را بخواهد می تواند انجام دهد».
- ۶- تقویت توانایی و علاقه به خواندن قرآن از روی قرآن کامل

روش آموزش

این درس طی چهار جلسه به شرح زیر، تدریس و ارزش یابی می شود.

درس ۷

۷- **قَالَ بَلْ أَلِيتُمْ مِثْلَ نِعَمِ**
خدا گفت: آیا شما نعمت های آن را یاد کردید.

۸- **قَاتِلُوا الَّذِينَ طَعَابَكُمْ وَشَرِبْتُمْ مِمَّا يَنْتَهَى**
مبارک خدایا! بکش آنهایی که با تو دشمنی می کنند و آنچه خدا منع کرده است را می آشامند.

۹- **وَالَّذِينَ إِلَىٰ جَمْرَةٍ**
و آنهایی که در آنجا ایستاده اند و آنجا را یاد کرده اند و آنجا را یاد کرده اند.

۱۰- **وَلِتَجْعَلَنَّ آيَةَ لِلنَّاسِ**
آیا می خواهی که برای آن آیه ای قرار دهی که برای مردم یادگاری باشد و آن را یاد کنند.

۱۱- **وَالَّذِينَ إِلَىٰ الْأَعْمَادِ كَيْفَ تَنْصُرُهَا**
و آنهایی که در کنار ستون ها ایستاده اند و چگونه آنها را یاری می دهی.

۱۲- **تُمْ لَكُمْ سَوَاءٌ لِحُكْمِهِ**
برای شما یکسان است بر اساس حکم او.

۱۳- **فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ**
و پس آن وقت که روشن شد.

۱۴- **قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ**
گفت: آگاهم که خدا بر هر چیزی توانمند است.

جلسه اول

آیات درس را با نشان دادن خط بخوانید.

سوره ی بقره، آیه ی ۲۵۹

أَمْزُورٌ بِاللَّهِ مِنَ الشَّكَّابِغِ الرَّحِيمِ
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- **أَوْ كَاتِبِي مَوْعِدِي قَوْمِي**
یا کسی که از من وعده می دهی.

۲- **وَمِنْ خَائِبَةٍ عِنْدِي غَرْبُهَا**
و از کسی که در نزد من خایب است و غربت دارد.

۳- **قَالَ أَلَيْسَ هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا**
آیا این خدا نیست که بعد از مرگ او بر می آید.

۴- **قَامَانَهُ اللَّهُ بِمِثْلِ نِعَمِ اللَّهِ**
این خداست که با همان نعمت های خداوند بر می آید.

۵- **قَالَ كَمْ لَبِثْتُمْ**
آیا که از آنجا که خداوند آید.

۶- **قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ**
آری من آنجا را یک روز یا بخشی از آن را یاد کرده ام.

القرآن آیت درس را از نوار گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه نوار بخوانید.

جلسه‌ی اوّل

۱- پیش‌خوانی آیات درس: به دانش‌آموزان فرصت بدهید تا یک بار درس را نزد خود مرور کنند.

۲- روخوانی آیات درس: هر دانش‌آموز با توجه به توانایی خود یک سطر از عبارات قرآنی درس را با

قرائت یا به صورت ساده می‌خواند و بقیه از روی کتاب خود خط می‌برند.

۳- پخش قرائت نوار: آموزگار نوار آیات درس را پخش می‌کند. دانش‌آموزان بار اوّل گوش می‌کنند و بار

دوم سعی می‌کنند شبیه نوار و همراه آن بخوانند. آموزگار در این مرحله توجه دارد که همه از روی کتاب خود خط ببرند و حتماً بخوانند، ولی صدایشان از صدای نوار بلندتر نشود تا همه صدای نوار را به وضوح بشنوند.

۴- فرد خوانی: از دانش‌آموزان داوطلب بخواهید هر کدام یک سطر از عبارات قرآنی درس را حتی‌الامکان

شبیه نوار بخوانند.

جلسه‌ی دوم (کار در کلاس)

تمرین اوّل (بخش قرائت نوار): نوار قرائت

درس را پخش کنید تا دانش‌آموزان ضمن شنیدن قرائت آیات، از روی کتاب خود خط ببرند و بار دوم، همراه آن بخوانند.

تمرین دوم: دانش‌آموزان که از قبل به گروه‌های

دو یا سه نفری تقسیم شده‌اند؛ ابتدا هرکدام در کتاب خود، معنای صحیح کلمات تمرین دوم را با مداد علامت می‌زنند و بعد با مقایسه با کارهای دیگر اعضای گروه و هم‌فکری و مشورت با آنان در مورد پاسخ صحیح به توافق می‌رسند، آن‌گاه آموزگار از هر گروه می‌خواهد که یک کلمه را همراه با معنای صحیح آن بخواند؛ و در صورت نیاز پاسخ توسط گروه‌های دیگر یا آموزگار اصلاح می‌شود. پاسخ صحیح به شرح زیر است.

☐ قَرِيَّةٌ	☐ باغ	☐ شهر
☐ حِمَارٌ	☐ الاغ	☐ شتر
☐ طَعَامٌ	☐ غذا	☐ نوشیدنی
☐ شَرَابٌ	☐ غذا	☐ نوشیدنی
☐ مَوْتٌ	☐ زندگی	☐ مرگ
☐ قَدِيرٌ	☐ دانا	☐ توانا

تمرین سوم: این تمرین نیز مانند تمرین دوم، اوّل به صورت فردی و سپس با مشورت در گروه انجام شده و

دانش‌آموزان ترجمه‌ی عبارات را کامل کرده و در کتاب خود می‌نویسند. آن‌گاه آموزگار از هر گروه می‌خواهد که یک عبارت را همراه با ترجمه‌ی آن بخوانند. در صورت نیاز، اشکال دانش‌آموزان در قرائت عبارت قرآنی و ترجمه‌ی آن به شیوه‌ای که قبلاً بیان شده است، برطرف می‌شود.

ممتحنه، ۷

۱- وَاللَّهُ قَدِيرٌ

و خداوند تواناست.

ملک، ۲

۲- الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ

آن خدایی که آفرید مرگ و زندگی را.

روم، ۵۰

۳- فَانظُرْ إِلَىٰ آثَارِ رَحْمَةِ اللَّهِ

پس نگاه کن به نتایج رحمت خداوند.

عس، ۲۴

۴- فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَىٰ طَعَامِهِ

پس باید دقت کند انسان به غذای خود.

نساء، ۷۵

۵- رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا

پروردگارا، خارج کن ما را از این شهر که مردم آن ظالم هستند.

بیان داستان: آموزگار با توجه به تصویر و متن کتاب و آیه‌ی درس، داستان را به شیوه‌ی قصه‌گویی و به زبان ساده و با صحنه‌سازی و به زبان حال عَزَّيْر تعریف می‌کند. بعد از دانش‌آموزان می‌خواهد هر کدام چند سطر از داستان را، یک بار در کلاس از روی کتاب بخوانند.

عصای من سفید، عصای آسمان که می‌گوید: «خبرها خبرها بلند نموا
 چشم‌هاش را باز می‌کند، دستش را به زمین نگاه داشته و بلند می‌شود. به اطراف نگاه
 می‌کند. اطرافش همیشه آماده است. تا چشمش کار می‌کند، همه چیز دچار تغییر و دگرگونی
 شده است. با خود می‌گوید: «شاید خواب من بیدار شود. شاید کسی مرا در خواب بیدار کرده
 است.» پایش می‌آید که در سبزه‌ای درختی خوابیده بود. همان‌جا کنار درخت چیزی توجه
 قشربو را به طرف خود جلب می‌کند: آب و غذایش تازه و دست نخورده کنارش مانده است
 ولی از آفتاب چیزی نیست.

دوباره همان عصای آسمان بد که عصای فرشته وحی است. از تو می‌پرسد: آیا
 می‌دانی چقدر در این سرزمین مذهب‌های قشربو بزرگ برآید می‌دهد: «بلند چند ساعتی
 با یک روز»

فرشته‌ای وحی از آسمان می‌دهد: «اما تو عهد بطل است که این‌جا هستی! مرده بودی
 الان بیدار و با رعایت خود مرده است! نگاه کن!»

خبر چطور می‌رود. از آن حیوان بیچاره چو نگاه‌های اسطوخودوس و نقاشی که بر پیشانی
 آفتاب می‌سازد، چیزی نمی‌آید!

دان خبر شروع به آرزو می‌کند از آن‌هاش سست شده. بر زمین می‌نشاند و بر روی
 قدرت خداوند احساس ناتوانی می‌کند!

عصای فرشته‌ای وحی باز بر گوشش می‌چند: «خبرها دیگر نمی‌خوانش زاده شدن
 بزرگان را چیزی! خدا خوانست که خوردن یکی از میوه‌ها و تشنه‌های قدرت او باشی!
 نمی‌بینی که آب و غذایش بعد از این عهد بطل تازه و سالم باقی مانده است! حالا به آفتاب
 نگاه کن! بین چگونگی اسطوخودوس‌هاش گوست و پوست می‌گیرد! بین که چگونه دوباره زنده
 می‌شود در حالی که مرده بود!»

خبر پس از دیدن آن منظره می‌گوید: «من می‌دانستم، ولی اکنون به چنین رسیدم که
 خدا بر انجام هر کاری توانست.»

آموزش پیام قرآنی

از یکی از دانش‌آموزان بخواهید پیام قرآنی درس را همراه با ترجمه‌ی آن بخواند. معنای کلمه‌ی «قدری» را با توجه به ترجمه‌ی پیام پیدا کنند. آن‌گاه از آنان بخواهید که در گروه‌های دو یا سه نفری، به تصویر درس دقت کنند و با توجه به دو سؤال پایان صفحه، با یک دیگر گفت‌وگو و مشورت نمایند. آن‌گاه با اجازه آموزگار هر گروه، درباره‌ی پیام و مصداق‌های آن در زندگی، نظر خود را برای کلاس بیان کنند.

این آیه‌ی اول و دوم، چند نمونه از قدرت خدا را می‌توانید بیان کنید؟

جلسه‌ی سوم (خواندن از روی قرآن)

برای این که دانش‌آموزان اعتماد به نفس پیدا کنند و این احساس و باور در آن‌ها ایجاد بشود که با یادگیری کتاب آموزش قرآن خود، توانایی و زمینه‌ی لازم برای خواندن قرآن کامل برایشان فراهم شده است؛ با آوردن تعدادی مصحف شریف به کلاس، عملاً توانایی خود را تجربه خواهند کرد.

استفاده از مصحف شریف در یک زنگ کامل طی مراحل زیر انجام می‌شود:

۱- حداقل به دانش‌آموزان هر میز یک قرآن بدهید.
۲- یک صفحه از قرآن کریم را به‌طور تصادفی انتخاب کنید و از دانش‌آموزان بخواهید آن صفحه را باز کنند.

۳- به دانش‌آموزان فرصت دهید که آیات آن صفحه را در ظرف چند دقیقه برای یک‌دیگر مرور کنند.

۴- از دانش‌آموزان داوطلب بخواهید که هر کدام یک سطر از آن صفحه را قرائت کنند، ضمن تأیید موفقیت نسبی دانش‌آموزان، آنان را تشویق و ترغیب کنید در خانه هم قرآن بخوانند.

از دانش‌آموزان بخواهید برای جلسه‌ی بعد تمرین‌های «انس با قرآن در خانه» را انجام دهند.

جلسه‌ی چهارم (انس با قرآن در خانه)

ابتدا آموزگار تکالیف دانش‌آموزان را کنترل می‌کند و سپس به انجام تمرین‌ها می‌پردازد.

تمرین اول: هر کدام از دانش‌آموزان یک سطر از درس را با صدای بلند و حتی الامکان شبیه به نوار می‌خوانند و توانایی آن‌ها ارزیابی شده و نمره‌ی هر یک در دفتر کلاس ثبت می‌شود. همان‌طور که قبلاً تذکر داده شده است خواندن ترجمه‌ی آیات، توسط خود دانش‌آموزان در خانه کفایت می‌کند و نیازی نیست که ترجمه‌ی آیات در کلاس خوانده شود.

تمرین دوم: آموزگار عبارت قرآنی این تمرین را با اعراب روی تخته می‌نویسد و از یک دانش‌آموز می‌خواهد

خواندن از روی قرآن

جلسه‌ی سوم

از نمازخانه یا دفتر مدرسه، به تعداد کافی، قرآن به کلاس بیاورید. با راهنمایی آموزگار، یک صفحه از آن را به‌طور تصادفی انتخاب کنید. پس از سرین گروهی، چند نظر مثبت را بخواهید.

54

انس با قرآن در خانه

جلسه‌ی چهارم

تمرین اول: آیات درس را همراه با ترجمه‌ی آن بخوانید. سعی کنید با صدای بلند، شبیه نوار قرائت کنید.

تمرین دوم: این عبارت قرآنی را بخوانید و اصوات را با فلش مشخص کنید.

اَللّٰهُمَّ زَيِّنْ لِيْ الدِّيْنَ يَا كَرِيْمُ
يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّوْرِ

تمرین سوم: آیات ۲۵۵ و ۲۵۶ سوره‌ی بقره را از صفحه‌ی بعد بخوانید و گفتاری را که دارای علامت‌ها (۳) هستند، بنویسید.

.....
.....
.....
.....

تمرین چهارم: آیات ۲۵۷ و ۲۵۸ سوره‌ی بقره را با صدای بلند بخوانید.

تمرین پنجم: آیات ۲۵۹ و ۲۶۰ سوره‌ی بقره را از روی دو صفحه‌ی بعد بخوانید؛ سعی کنید شبیه نوار قرائت کنید.

55

که بیاید و اتصالات را با فلش مشخص کند.

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا

يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ

تمرین سوم: آیهی ۲۵۵ سورهی بقره را دانش‌آموزان از روی صفحه‌ی پایان این درس در خانه خوانده‌اند و چهار مورد علامت «-» را باید یافته باشند. آموزگار از چند دانش‌آموز سؤال می‌کند تا آن‌چه یافته و در کتاب خود نوشته‌اند؛ از روی کتاب خود بخوانند. چهار پاسخ صحیح، به ترتیب زیر خواهد بود. در صورت نیاز می‌توانید پاسخ صحیح را روی تخته کلاس بنویسید.

۱- اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ

۲- ... عِنْدَهُ الْآبَادِينَ

۳- مِنْ عِلْمِهِ

۴- إِلَّا بِمَا شَاءَ

تمرین چهارم: از چند دانش‌آموز پرسش این تمرین را سؤال کنید. همان‌طور که می‌دانید پاسخ صحیح «آیه‌الکرسی» است. یادآوری کنید که در کتاب آموزش قرآن پایه‌ی سوم آیه‌الکرسی را خوانده‌اید و آن، آیه‌ی ۲۵۵ سوره‌ی بقره است، ولی معمولاً دو آیه‌ی بعد از آن نیز همراه آیه‌الکرسی خوانده می‌شود. خوب است دانش‌آموزان را تشویق کنید که این سه آیه را حفظ کنند و هر روز بخوانند.

تمرین پنجم: از دانش‌آموزان بخواهید هر کدام یک یا دو سطر از قرآن کامل را که در دو صفحه‌ی پایانی درس آمده است، بخوانند. بهتر است در جاهایی که علامت وقف دارد وقف کنند. همه‌ی دانش‌آموزان به ویژه آن‌هایی را که آیات را صحیح یا شبیه نوار می‌خوانند، تشویق کنید.

دانستنی های آموزگار

درباره‌ی سوره‌ی بقره به دانستنی‌های درس اول مراجعه کنید.

گامی به سوی درک معنای آیات قرآن

الف - با استفاده از ترجمه‌ی آیات درس، معنای صحیح کلمات را انتخاب کنید.

۱- الَّذِي	☐ کسی که	☐ کسانی که
۲- أَنْظُرُ	☐ گوش کن	☐ نگاه کن
۳- تَبَيَّنَ	☐ روشن شد	☐ روشن کرد
۴- أَعْلَمُ	☐ می‌دانم	☐ می‌دانی
۵- يَوْمَ	☐ شب	☐ روز

ب - ترجمه‌ی عبارات قرآنی زیر را به کمک آموخته‌های خود کامل کنید.

أَرْسَلَ : فرستاد إِلَيَّ : به قَدْ، لَقَدْ : قطعاً تَعْلَمُونَ : می‌دانید

۱- مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ	☐
فرمانروای ... جزا (روز قیامت)	☐
۲- فَانظُرْ إِلَىٰ آثَارِ رَحْمَةِ اللَّهِ	☐
	☐
۳- قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ	☐
هدایت را ... گمراهی	☐
۴- قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ	☐
را ...	☐
۵- هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ	☐
است که را با ... و ...	☐

حمد، ۴

روم، ۵۰

بقره، ۲۵۶

بقره، ۳۰

توبه، ۳۳

۱- لَا تَعْلَمُونَ = لا + تَعْلَمُونَ = نه + می‌دانید = نمی‌دانید

آموزش آیات ۷۵ تا ۷۸ سوره ی حج

اهداف

- ۱- توانایی خواندن آیات ۷۵ تا ۷۸ سوره ی حج
- ۲- علاقه به زیبا خواندن آیات درس از طریق گوش دادن به نوار
- ۳- توانایی خواندن آیات درس از روی قرآن کامل
- ۴- آشنایی با پیام قرآنی درباره ی برپایی نماز برای به یاد خدا بودن
- ۵- آشنایی با معنای برخی از کلمه ها و عبارت های ساده ی قرآنی
- ۶- توانایی نسبی خواندن ترکیب هایی که دارای «ن» کوچک است.

روش آموزش

این درس در سه جلسه به شرح زیر، تدریس و ارزش یابی می شود.

جلسه ی اول

آموزگار می تواند برای آمادگی و ایجاد انگیزه، این درس را این چنین شروع کند. بچه ها دین ما اسلام و کتاب

درس ۸

جلسه اول

آیات درس را با فستان دادن حفظ بخوانید.

سوره ی حج، آیات ۷۵ تا ۷۸

<p>۶- اِرْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ و تروید سجده کنید و روزگاری را عبادت کنید</p> <p>۷- وَاعْبُدُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ لَافِحُونَ و توجاهت به خیر انجام دهید تا برکنار شوید</p> <p>۸- وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَسَىٰ يُعْطِيَكَ اللَّهُ جِهَادَكَ و از جهاد کوشش کنی خداست تا روزی عطا کند</p> <p>۹- هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جُعِلَ غِلَّتِكُمْ فِي السَّمِیِّ مِنْ حَرَجٍ او شما را برگزید و هیچ مانعی از شما در آسمان نیست</p> <p>۱۰- بَلَدًا آمَنَّاكُمْ اِبْرَاهِيمَ شما را ایمن کردیم در آن شهر</p> <p>۱۱- هُوَ سَخَّرَ لَكُمْ السَّمِیْمِیْنَ مِنْ قَبْلِ وَفِي هَذَا او شما را از قبل و قبل از این، ستمگران را خوار ساخت</p> <p>۱۲- لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ تا پیامبر از شما و شما را از او شاهد باشد</p>	<p>۱- اَللّٰهُ يَعْطِيكَ مِنَ السَّمٰوٰتِ رِزْقًا و مِنَ الْاَرْضِ خدا و او را عطا می کند از آسمان و زمین و زمین را از آسمان</p> <p>۲- اِنَّ اللّٰهَ سَمِیْعٌ عَلِیْمٌ ایستاد خداوند است و دانای و باخبر و دانای</p> <p>۳- نَعْبُدُكَ مَا يَشَاءُ اٰتِنِهِمْ و مَا خَلَقْنَاهُمْ عبادت ما آنچه را که می خواهد از ما خلق کرد</p> <p>۴- وَ اِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُوْرُ و بازگشت همه کارها به سوی خداست</p> <p>۵- يَا اَيُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا ای کسانی که ایمان آورده اید</p>
---	---

آسمانی ما قرآن است و خداوند مهربان حضرت محمد صلی الله علیه و آله را چون حضرت ابراهیم علیه السلام الگو و سرمشق اخلاق و رفتار ما قرار داده است؛ و از ما خواسته است که قرآن را بخوانیم، بفهمیم و به آن عمل کنیم. هم چنین از حضرت محمد صلی الله علیه و آله پیشوا و مقتدای خود نیز پیروی می‌نماییم تا در اخلاق و رفتار و نحوه‌ی زندگی برای مردم دنیا الگو و نمونه باشیم. پس از بیان این مقدمه، تدریس طی مراحل زیر انجام می‌شود:

۱- پیش‌خوانی آیات درس: از دانش‌آموزان بخواهید یک بار به‌طور آهسته نزد خود درس را مرور کنند.

۲- روخوانی آیات درس: هر دانش‌آموز، یک سطر از آیات درس را می‌خواند و در صورت نیاز، اشکال آن‌ها همان‌طوری که قبلاً بیان شده است، رفع می‌شود.

۳- پخش قرائت نوار: قرائت آیات درس را از نوار پخش کنید تا دانش‌آموزان مطابق دستور نوار، عمل کنند.

۴- فردخوانی آیات درس: از دانش‌آموزان می‌خواهیم آن‌هایی که آمادگی دارند؛ یک سطر از آیات درس را حتی‌الامکان شبیه نوار بخوانند. اگر دانش‌آموزی آیات را ساده و به صورت معمولی خواند نیز تشویق می‌شود.

جلسه‌ی دوم (کار در کلاس)

پس از ایجاد آمادگی لازم، درس را به طریق زیر، آموزش می‌دهیم.

تمرین اول (پخش قرائت نوار): قرائت آیات درس را از نوار پخش می‌کنیم تا بچه‌ها با دقت و توجه مطابق دستور نوار، عمل کنند. دانش‌آموزان هنگام شنیدن و خواندن همراه نوار، آیات درس را از روی کتاب خود نشان می‌دهند و خط می‌برند.

تمرین دوم: عبارت «تُوحِ الْمُرْسَلِينَ» را روی تخته‌ی کلاس بنویسید تا دانش‌آموزان آن را با اشاره‌ی شما بخش‌بخش بخوانند. اتصال «ن» کوچک به «ل» را به آرامی و دقت چند بار تکرار کنید تا دانش‌آموزان این ترکیب را با دقت و صحت به صورت دسته‌جمعی بخوانند. آن‌گاه از چند دانش‌آموز بخواهید که این ترکیب را به صورت انفرادی نیز بخوانند. سپس از دانش‌آموزان بخواهید که به صورت گروهی، خواندن سه ترکیب بعدی را تمرین کند. آن‌گاه از هر گروه بخواهید یکی از ترکیب‌ها را با صدای بلند برای کلاس بخواند. در صورت نیاز می‌توانید این سه ترکیب را نیز روی تخته بنویسید تا دانش‌آموزان ابتدا به صورت دسته‌جمعی و سپس به صورت انفرادی، خواندن آن‌ها را تمرین کنند. اگر اشکالی وجود داشت، آموزگار به شیوه‌های قبلی رفع اشکال، ضمن پرسش از دانش‌آموزان و تمرین و تکرار بیش‌تر، رفع اشکال می‌کند.

آن‌چه دانش‌آموزان درباره‌ی این گونه ترکیب‌ها باید بدانند منحصر به کسب مهارت در صحیح خواندن آن‌ها می‌شود. برای آموزگار در قسمت دانستنی‌های آموزگار این درس، مطالب دیگری نیز بیان شده است؛ برای اطلاع بیش‌تر به آن‌جا مراجعه کنید.

تمرین سوم: از دانش‌آموزان می‌خواهیم هر کدام با تلاش فردی خود به تمرین سوم پاسخ دهند. آن‌گاه پاسخ‌های خود را در گروه با یک‌دیگر مقایسه کنند و بعد با اجازه‌ی آموزگار هر عبارت و ترجمه‌ی کامل آن را بخوانند تا اشکال احتمالی رفع شود. شکل صحیح تمرین سوم به صورت زیر است:

۱- وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ تحریم، ۲

و خداوند سرپرست شماست.

۲- إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ غافر، ۲۴

قطعاً خداوند بینا به بندگانش است.

۳- وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ممتحنه، ۳

و خداوند به آنچه انجام می‌دهید بیناست.

آموزش پیام قرآنی

از یک یا دو نفر از دانش‌آموزان می‌خواهیم که پیام قرآنی را با ترجمه‌ی آن بخوانند. آن‌گاه از ایشان می‌خواهیم در گروه‌های خود درباره‌ی این پیام و تصویر آن با یک‌دیگر گفت‌وگو کنند. پس از مشورت با یک‌دیگر نظرشان را درباره‌ی این تصویر می‌پرسیم و آن‌گاه خاطراتمان را از جنگ تحمیلی به طور خلاصه برایشان بیان می‌کنیم که چگونه رزمندگان جان بر کف با گفتن الله اکبر به دشمن تاختند و با دفاع مقدس خود در طول هشت سال، نگذاشتند دشمن یک وجب از مین اسلامی ما را تصاحب کند و در همان جبهه به

صورت فردی و یا جمعی نماز می خوانند و دعا و نیایش به درگاه پروردگار داشتند. بچه‌ها در ظهر روز عاشورا سربازی سینه‌ی خود را در مقابل تیر دشمن سپر قرار داد تا امام حسین علیه‌السلام نماز بخواند. این سرباز به شهادت رسید، ولی امام بهترین دعایی که برای این سرباز کرد، این بود: «خدا تو را از نمازگزاران قرار دهد!»

قرآن از زبان حضرت ابراهیم علیه‌السلام می‌گوید:

ابراهیم، ۴۰

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي

پروردگارا! من و فرزندانم را از نمازگزاران قرار بده!

همه‌ی این‌ها نشان از این است که چه قدر نماز اهمیت و ارزش دارد که در هیچ شرایطی نباید ترک شود. مقام معظم رهبری جمله‌ی زیبایی دارند که می‌فرمایند: ما همیشه به نماز محتاج هستیم و به هنگام خطر محتاج تر. شاید شما هم دیده باشید که حضرت امام خمینی در لحظات پایانی عمر خود، در حالی که سرم به دست ایشان وصل بود، با تلاش و زحمت نماز خود را ایستاده و کامل می‌خواندند. این صحنه‌ی ملکوتی بارها از سیمای جمهوری اسلامی ایران پخش شده است. در پایان از دانش‌آموزان می‌خواهیم تمرین «انس با قرآن در خانه» را برای جلسه‌ی بعد انجام دهند.

جلسه‌ی سوم (انس با قرآن در خانه)

ابتدا آموزگار تکالیف دانش‌آموزان را بررسی می‌کند و بعد به ترتیب زیر، تمرین‌ها در کلاس انجام می‌شود.

تمرین اول: از دانش‌آموزان می‌خواهیم که هر کدام یک یا دو سطر از آیات درس را بخواند و براساس میزان

یادگیری و مهارت در خواندن قرآن در دفتر کلاس برایش نمره می‌گذاریم.

تمرین دوم: از دانش‌آموزان بخواهید هر کدام

یکی از این ترکیب‌ها را که قبلاً فلش اتصال آن را گذاشته‌اند، بخوانند. مناسب است این ترکیب‌ها چند بار تکرار و تمرین شود. اتصال این ترکیب‌ها و ترجمه‌ی آن‌ها به شرح زیر است:

نمونه: كَرَمَادَن اِشْتَدَّتْ : (اعمال آن‌ها) مانند خاکستری است که بوزد (بر آن بادی تند در روزی

ابراهیم، ۱۸

طوفانی)

انس با قرآن در خانه

جلسه‌ی سوم

تمرین اول - آيات درس را همراه با ترجمه‌ی آن بخوانید. سعی کنید با صدای بلند گفته‌ی تار قرائت کنید.

تمرین دوم - این عبارات قرآنی را بخوانید و تصادفات را با فلش مشخص کنید.

تَرَمَدَن اِشْتَدَّتْ

۱- خِرَاتُ الْعُتَمَرِ

۲- بَرَمَدَن الْكُوكِبِ

۳- حَبْرُ الْبَطْنِ

۴- مَشْنَةُ الْبَقَلَتِ

۵- نَشْرُ الْخَلَاةَا

تمرین سوم - آیه‌ی ۱۸ سوره‌ی ابراهیم را بخوانید و تصادفات را با فلش مشخص کنید.

وَ تَرَمَدَن اَنْ لَعْنُ عَقْسِ الْاَلَمِیْنِ اَسْتَدَّتْ عَقْسُ الْاَرْضِ

وَ نَحْمَلُهُمْ اَنْشُمَةً وَ نَحْمَلُهُمُ الْاَوْرَاسِیْنَ

تمرین چهارم - آيات ۱۷ تا آخر سوره‌ی حج را از صفحه‌ی ۱۷ بخوانید. سعی کنید گفته‌ی تار قرائت کنید.

۱۷

- ۱- جَزَاءَ الْحُسْنَى: پاداشی نیکوتر
 ۲- بِزِينَةِ الْكَوَاكِبِ: به زینت اختران
 ۳- خَيْرٌ اَطْمَأَنَّ: (اگر برسد به او) خیری، اطمینان یابد (به آن).
 ۴- فِتْنَةٌ اِنْقَلَبَ: (و اگر برسد به او) فتنه و بلایی، روی گرداند.
 ۵- شَيْئًا اِتَّخَذَهَا: (اگر آگاه شد از آیات ما) چیزی را، گرفت آن را (به مسخره)
 کهف، ۸۸
 صافات، ۶
 حج، ۱۱
 حج، ۱۱
 جاثیه، ۹

تمرین سوم: آیه ۵ سوره ی قصص را با اعراب روی تخته می نویسیم و از چهار نفر می خواهیم که به ترتیب، هر کدام یکی از اتصالات را با فلش مشخص کند. فلش اتصالات و ترجمه ی این آیه ی شریفه به شرح زیر است:

و تُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعَفُوا فِي الْأَرْضِ: و این چنین بر مستضعفان در زمین منت می نهیم.

و نَجْعَلَهُمْ ائِمَّةً: و ایشان را پیشوایان (مردم) قرار می دهیم.

و نَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ: و ایشان را وارثان (زمین) قرار می دهیم.

تمرین چهارم: از دانش آموزان می خواهیم که هر کدام یک سطر از قرآن پایان این درس را حتی الامکان شبیه نوار بخوانند و تا فرصت باقی است این کار را ادامه دهند.

دانستنی های آموزگار

درباره ی سوره ی حج

- این سوره، بیست و دومین سوره ی قرآن کریم است و ۷۸ آیه دارد. نام این سوره در آیه ی ۲۷ آن آمده است. برخی از مطالب این سوره عبارت است از :
- ۱- معاد و دلایل منطقی آن و هشدار مردم غافل از صحنه های قیامت ؛
 - ۲- مبارزه با شرک و مشرکان ؛
 - ۳- یادآوری سرنوشت قوم نوح، عاد، ابراهیم، لوط، شعیب و موسی علیهم السلام و دعوت به بررسی سرنوشت عبرت انگیز گذشتگان ؛
 - ۴- مبارزه با ظالمان و دشمنان مهاجم ؛
 - ۵- حج و سابقه ی تاریخی آن از زمان حضرت ابراهیم و مسئله ی قربانی و طواف ؛
 - ۶- بر پایی نماز، پرداختن زکات، امر به معروف و نهی از منکر بخشی از اهداف حکومت صالحان ؛
 - ۷- وعده ی پیروزی به مؤمنان.

برگرفته از فرهنگ اصطلاحات قرآنی

برخورد دو حرف ساکن^۱

همان طور که ملاحظه کرده اید در تمرین دوم «کار در کلاس» این درس چگونگی خواندن ترکیب هایی که در آن ها نون کوچک (ن) قبل از حرف ساکن با تشدید می آید، تمرین شده است. قابل ذکر است که این نون کوچک، در واقع نون ساکن است که در تنوین وجود دارد. از این رو هرگاه این تنوین به حرف ساکن یا تشدید وصل شود، دو حرف ساکن با هم برخورد می کنند که اصطلاحاً به آن «التقای ساکنین» می گویند. در این صورت برای تسهیل در خواندن، تنوین به صورت نون مکسور (ن) خوانده می شود.

نوحِ الْمُرْسَلِينَ ← نوحِ الْمُرْسَلِينَ ← نوحِ الْمُرْسَلِينَ

خوب است بدانید که در رسم الخط مصحف های مختلف موارد التقای ساکنین به یکی از شکل های زیر نوشته شده است :

نوحِ الْمُرْسَلِينَ ، نوحِ الْمُرْسَلِينَ ، نوحِ الْمُرْسَلِينَ
بدیهی است شکل آخر از سه شکل فوق، صحیح تر و در خواندن آسان تر است.

۱- در ادبیات زبان عرب به آن التقای ساکنین گفته می شود.

گامی به سوی درک معنای آیات قرآن

الف - با استفاده از ترجمه‌ی آیات درس، معنای صحیح کلمات را انتخاب کنید.

۱- سَمِيعٌ	☐ شنوا	☐ بینا
۲- بَصِيرٌ	☐ شنوا	☐ بینا
۳- يَعْلمُ	☐ می‌داند	☐ انجام می‌دهد
۴- اُعْبُدُوا	☐ عبادت کردند	☐ عبادت کنید
۵- اَقِمْوا	☐ به پا دارید	☐ به پا داشتند
۶- اَتُوا	☐ بپردازید	☐ پرداختند

ب - ترجمه‌ی عبارات قرآنی زیر را به کمک آموخته‌های خود کامل کنید.

عَلِيمٌ : دانا	تَعْمَلُونَ : انجام می‌دهید
سَمَاوَاتٍ : آسمان‌ها	أَطِيعُوا : اطاعت کنید

انفال، ۱۷	۱- إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ
☐ است.
بقره، ۱۱۰	۲- إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ
☐ است.
نحل، ۷۴	۳- إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ
☐ و
حجرات، ۱۶	۴- وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
☐ و و است.
هود، ۷۳	۵- قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ
☐ را نیست برای شما هیچ
مجادله، ۱۳	۶- فَأَقِمْوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ
☐ را و از و

۱- قَوْمٌ = قَوْمِي = قَوْمٌ + ی : قوم من

آموزش آیات ۹۵ تا ۹۸ سوره ی انعام

اهداف

- ۱- توانایی خواندن آیات ۹۵ تا ۹۸ سوره ی انعام
- ۲- علاقه به زیبا خواندن آیات درس از طریق گوش دادن به نوار
- ۳- تقویت توانایی و علاقه به خواندن قرآن از روی قرآن کامل
- ۴- آشنایی با پیام قرآنی که شکر نعمت، باعث افزایش آن می شود.
- ۵- آشنایی با معنای برخی از کلمه ها و عبارت های ساده ی قرآنی

روش آموزش

این درس در چهار جلسه به شرح زیر، تدریس و ارزش یابی می شود.

جلسه ی اول

– بچه ها سلام، حالتان چه طور است؟

درس ۹

جلسه اول

آیات درس را با نشان دادن خط بخوانید.

سوره ی انعام، آیات ۹۵ تا ۹۸

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱. إِنْ أَلَمْتُمْ فَإِنِّي أَخْشَى وَالشَّوْى
تو را با و صدای گاهن را از شکر تا احوال و به و رعد کشتا

۲. أَخْرِجِ الْغَيْمَ مِنَ السَّبْتِ
اگر چه را از سبت

۳. وَ أَخْرِجِ السَّبْتِ مِنَ الْغَيْمِ
و از سبت را از سبت

۴. وَ كَيْفَ اللَّهُ فَعَلَى لَوْ كُنُونَ
چگونه که چنان قدری بگردد، پس چرا و چگونه و به و رعد کشتا

۵. فَإِنِّي الْيَسْبِاحِ
چنانی که با در صبح از سبت را بر سبت

۶. وَ جَعَلَ اللَّيْلُ سَكَنًا
و بعد از رات از سبت و شدت است گرفته است

۱. وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ حُسْبَانًا
و از سبت به و از سبت و از سبت و از سبت و از سبت

۲. ذَلِكَ لِقَدْرِ الْعَزِيمِ
از سبت به و از سبت و از سبت و از سبت

۳. وَ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْجَبَمَ
از سبت به و از سبت و از سبت و از سبت و از سبت

۴. لِيَشْهَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَالنَّجْمِ
از سبت به و از سبت و از سبت و از سبت و از سبت

۵. قَدْ قَسَمْنَا الْأَيَّامَ لِقُومٍ يَخْلَسُونَ
چنانی که با در صبح از سبت را بر سبت

۶. وَ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ
از سبت به و از سبت و از سبت و از سبت و از سبت

۷. فَاسْتَشْفَعُوا وَاسْتَوْذَعُوا
چنانی که با در صبح از سبت را بر سبت

۸. قَدْ قَسَمْنَا الْأَيَّامَ لِقُومٍ يَلْقَاهُونَ
چنانی که با در صبح از سبت را بر سبت

آنگون آیات درس را از نو از نو می کند. و با نشان دادن خط، همراه نوار بخواند.

– الحمد لله

– ان شاء الله همیشه سالم و تندرست باشید. باز هم ساعت آموزش قرآن فرا رسید. ساعتی که همه‌ی ما سعادت و توفیق آن را پیدا می‌کنیم که مخاطب آیات و کلام خدا شویم. کلامی که خداوند از طریق وحی توسط جبرئیل فرشته‌ی بزرگش بر رسول امینش حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله نازل کرد تا ما را هدایت و راهنمایی کند و به خدا، روز قیامت و پیامبران الهی ایمان داشته باشیم، کار خوب انجام دهیم و برای خود و دیگر انسان‌ها مفید باشیم.

پس از احوال پرسى و گفتن این مقدمات، تدریس طی مراحل زیر انجام می‌شود.

۱– پیش‌خوانی آیات درس: از دانش‌آموزان بخواهیم که هر کدام به آرامی یک دور درس را نزد خود بخوانند.

۲– روخوانی آیات درس: هر یک از دانش‌آموزان یک سطر از درس را برای کلاس بلند می‌خواند و اگر کسی اشکال داشت می‌خواهیم که دوباره با توجه بیش‌تر بخواند و خود به اشکال خویش پی ببرد و آن را رفع نماید. از دیگر دانش‌آموزان می‌خواهیم که بلافاصله اشتباه دوست خود را تصحیح نکنند و خودمان هم این کار را نمی‌کنیم.

۳– پخش قرائت نوار: قرائت آیات درس را از نوار پخش کنید تا دانش‌آموزان مطابق دستور نوار، عمل کنند.

۴– فردخوانی آیات درس: ابتدا از دانش‌آموزانی که داوطلب هستند و آمادگی بیش‌تری دارند می‌خواهیم که هر کدام یک سطر از آیات درس را حتی‌الامکان شبیه نوار بخوانند. هر چند دانش‌آموزان تشویق می‌شوند که شبیه نوار بخوانند، ولی اگر کسی ساده خواند از ایشان می‌پذیریم.

جلسه‌ی دوم (کار در کلاس)

پس از ایجاد آمادگی، درس این جلسه طی مراحل زیر، تدریس و آموزش داده می‌شود.

تمرین اول (پخش قرائت نوار): نوار قرائت آیات درس پخش می‌شود و دانش‌آموزان در مرحله‌ی اول گوش می‌کنند و در مرحله‌ی دوم سعی می‌کنند شبیه نوار بخوانند و در همان حال، از روی کتاب خط می‌برند.

تمرین دوم: از دانش‌آموزان می‌خواهیم که هر کدام به تنهایی معنای صحیح هر یک از کلمه‌ها را مشخص کنند. دانش‌آموزان معمولاً برای یافتن معنای کلمات به ترتیب زیر، عمل می‌کنند. به خزانه یا گنجینه‌ی لغات خود مراجعه

می‌کنند یا با توجه به هم‌خانواده‌ی آن کلمه، معنای کلمه را حدس می‌زنند و اگر موفق نشدند می‌توانند با مراجعه به ترجمه‌ی آیات درس، معنای کلمه‌ی موردنظر را پیدا کنند. در صورت نیاز می‌توانند به فهرست معنای کلمات آخر کتاب نیز مراجعه کنند.

آموزگار از هر گروه می‌خواهد که هر کدام یک کلمه و معنای آن را بخوانند. در صورت نیاز توسط سایر گروه‌ها معنای مشخص شده تصحیح می‌شود. بهتر است برای توسعه و تثبیت معنای کلمات در ذهن دانش‌آموزان از ایشان بخواهیم اگر هم‌خانواده‌ای برای برخی از کلمات می‌شناسند آن‌ها را بیان کند؛ مانند: کلمه‌ی حیات برای «حَیَّ»، عالم، معلم، علم و ... برای «علیم» و ... معنای صحیح کلمات به شرح زیر است:

۱- حَیَّ:	☒ زنده	☐ مرده
۲- مَیِّت:	☐ زنده	☒ مرده
۳- عَلِیم:	☒ دانا	☐ توانا
۴- نُجُوم:	☐ آسمان‌ها	☒ ستارگان
۵- بَرّ:	☒ خشکی	☐ دریا
۶- بَحْر:	☐ خشکی	☒ دریا

تمرین سوم: مانند روش تمرین دوم از دانش‌آموزان می‌خواهیم که ابتدا به صورت انفرادی، معنای عبارات قرآنی را کامل کرده و درباره‌ی آن با گروه خود مشورت کنند؛ سپس هر عبارت را یک نفر با معنای آن می‌خواند و در نتیجه، تمرین سوم به شکل زیر، کامل خواهد شد.

انعام، ۵۹	۱- یَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ
خدا می‌داند آنچه در خشکی و دریاست.
مؤمنون، ۵۱	۲- وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ
و خداوند به آنچه انجام می‌دهید داناست.
اعراف، ۵۴	۳- وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ
و خورشید و ماه و ستارگان همه به فرمان خدا هستند.
انعام، ۹۷	۴- وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ
و او کسی است که قرار داد برای شما ستارگان را
انعام، ۹۷	۵- لِيَتَّهِنُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ
تا به وسیله‌ی آن‌ها در تاریکی‌های خشکی و دریا راه را پیدا کنید.

آموزش پیام قرآنی

از یکی از دانش‌آموزان بخواهید که عبارت پیام قرآنی را با ترجمه‌ی آن بخواند. توجه دانش‌آموزان را به تصویر کتاب جلب کنید و از هر گروه بخواهید که با دوستان گروه خود مشورت کنند. آن‌گاه هر گروه نظرات و تجربیات خود را درباره‌ی این پیام و نعمت‌های خداوند، برای کلاس بیان می‌کنند.

می‌توان برای تکمیل توضیحات مربوط به این پیام از دانش‌آموزان پرسید که ما در برابر خدمات پدر و مادر خود، معلم و دیگران چه وظیفه‌ای داریم؟ وظیفه‌ی ما در برابر نعمت‌های بی‌شمار خداوند چیست؟ چگونه می‌توانیم از خداوند تشکر کنیم. در پایان می‌گوییم خداوند قدرشناس است و بنده‌ی حق‌شناس و شاکرش را دوست دارد.

جلسه‌ی سوم (خواندن از روی قرآن)

در این درس نیز مانند درس هفتم، یک جلسه برای تمرین از روی قرآن کامل اختصاص داده شده است. این گونه جلسات خیلی مهم است؛ زیرا دانش‌آموزان عملاً توانایی خود را در خواندن قرآن کامل احساس کرده و اعتماد به نفس بیشتری پیدا می‌کنند. این جلسات را جدی بگیرید، از قبل، لوازم کار را آماده کرده و فعالیت‌ها را به‌طور کامل اجرا کنید. برای تنوع و جذابیت بیشتر در این درس، برای شما پیشنهاد جدیدی داریم که به شرح زیر تقدیم می‌شود.

۱- نوار قرائت آیات این درس را از قبل آماده کنید.

۲- از دانش‌آموزان بخواهید سوره‌ی انعام (جزء هفتم، سوره‌ی ششم) آیه‌ی ۹۵ را از روی قرآنی که در اختیار دارند پیدا کنند، در اغلب قرآن‌ها آیات این درس در صفحه‌ی ۱۴۰ آمده است.

۳- به دانش‌آموزان بگویید در این جلسه می‌خواهیم ضمن شنیدن قرائت آیات از نوار، این آیات را از روی قرآن کامل نشان داده و خط ببرید. آن‌گاه قرائت آیات را از نوار پخش کنید و از دانش‌آموزان بخواهید ضمن شنیدن نوار و عمل به دستورات آن، آیات را از روی قرآن کامل نشان داده و خط ببرند.

اینک پس از انجام فعالیت فوق، مانند درس‌های پنجم و هفتم، یک صفحه از قرآن را به‌طور تصادفی باز

کنید و از دانش‌آموزان بخواهید که آن صفحه را بیاورند. دانش‌آموزان آیات آن صفحه را به صورت گروهی و با صدای آرام طی چند دقیقه پیش خود مرور می‌کنند و سپس هر گروه یک یا دو سطر از آیات را با صدای بلند برای کلاس می‌خواند.

دانش‌آموزان را تشویق کرده و به روش‌های یاد شده، در صورت نیاز، برخی از اشتباهات آن‌ها را تصحیح کنید. بهتر است خواندن آیات از دانش‌آموزان داوطلب شروع شود.

اگر میان کلمات این صفحه با کلمات نوشته شده در کتاب درسی در رسم الخط تفاوت وجود داشت، آن را برای دانش‌آموزان توضیح دهید.

موفقیت نسبی دانش‌آموزان را تأیید نمایید و آنان را تشویق و ترغیب کنید تا در خانه نیز قرآن بخوانند. این کار هم آن‌ها را با قرآن مأنوس می‌کند و هم موجب افزایش مهارت آن‌ها در خواندن قرآن می‌شود. به دانش‌آموزان بگویید: «کار نیکو کردن از پر کردن است.»

خود شما هم احساس خواهید کرد که کارتان با ثمر بوده و نتیجه داده است.

گریه‌ی شام و سحر، شکر که ضایع نگشت
قطره‌ی باران ما، گوهر یک دانه شد
از دانش‌آموزان بخواهید برای جلسه‌ی بعد، تمرین‌های «انس با قرآن در خانه» را انجام دهند.

جلسه‌ی چهارم (انس با قرآن در خانه)

آموزگار پس از سلام و احوال‌پرسی و ایجاد آمادگی، تکالیف انس با قرآن در خانه را بررسی می‌کند. کسانی

که تکالیف محوله را انجام داده، مورد تحسین و تقدیر واقع می‌شوند و آن‌هایی که در انجام وظیفه‌ی خود کوتاهی کرده‌اند می‌گوییم: به نظر شما کدام راه را انتخاب کنیم بهتر است؛ وظیفه‌ی خود را خوب انجام دهیم. آبرومند و سربلند باشیم و یا تنبلی کنیم و کار امروز را به فردا بیندازیم و بعد پشیمان شویم و سرافکننده گردیم! خجالت بکشیم و عذرخواهی کنیم!

تمرین اول: از تعدادی از دانش‌آموزان می‌خواهیم که هر کدام یک یا دو سطر از آیات درس را بخوانند و براساس سطح توانایی و مهارت در خواندن، کارشان را ارزیابی کرده و در دفتر کلاس، نمره‌ای برایشان ثبت می‌کنیم.

تمرین دوم: حروف مقطعه‌ی شماره‌های ۱ تا ۳ را زیر هم روی تخته‌ی کلاس می‌نویسیم و از سه دانش‌آموز می‌خواهیم که به پای تخته بیایند و هر کدام از آن‌ها را ابتدا بخوانند و سپس نام الفبایی تک تک حروف را مقابل هر یک بنویسند. پس از رفع اشکال و

اصلاحات احتمالی، پاسخ هر یک به صورت زیر در خواهد آمد.

۱- الر: الف، لام، را

۲- عسق: عین، سین، قاف

۳- المص: الف، لام، میم، صاد

تمرین سوم: از دانش‌آموزان بخواهید که هر کدام یک یا دو سطر از قرآن کامل پایان درس را بخوانند و در جاهایی که علائم وقف (ز، ج، ط) وجود دارد، وقف کنید. همه‌ی دانش‌آموزان به ویژه آن‌هایی را که صحیح و شبیه نوار می‌خوانند تقدیر و تحسین کنید.

دانستنی های آموزگار

درباره ی سوره ی انعام

این سوره، ششمین سوره ی قرآن کریم است و ۱۶۵ آیه دارد. نام آن، در آیه ی ۱۳۶ آمده است. این سوره یکی از سوره های طولانی قرآن است و کمی بیش از یک جزء قرآن را شامل می شود. برخی از مطالب سوره عبارت اند از: نهی از شرک به خدا، مسئله ی وحی، نبوت و رسالت، مسئله ی معاد و حشر و نشر، داستان حضرت ابراهیم علیه السلام، نهی از فرزندکشی (از ترس فقر)، احسان به والدین، نهی از خوردن مال یتیم، تشویق به احسان نسبت به یتیمان، پیروی از راه راست، رعایت عدالت، وفای به عهد، انصاف در توزین کالا و پیمانانه و برخی از احکام مربوط به استفاده از چارپایان حلال گوشت

برگرفته از دانشنامه ی قرآن و قرآن پژوهی

گامی به سوی درک معنای آیات قرآن

الف - با استفاده از ترجمه ی آیات درس، معنای صحیح کلمات را انتخاب کنید.

۱- حَیّ	☐ زنده	☐ مرده
۲- جَعَلَ	☐ قرار دادند، گذاشتند	☐ قرار داد، گذاشت
۳- ظُلُمَاتٍ	☐ تاریکی ها	☐ روشنایی ها
۴- يَعْلمُونَ	☐ می دانند	☐ انجام می دهند
۵- بَرّ	☐ خشکی	☐ دریا
۶- بَحْرٍ	☐ خشکی	☐ دریا

ب - ترجمه ی عبارات قرآنی زیر را به کمک آموخته های خود کامل کنید.

حَمْدٌ : ستایش وَلِیّ : سرپرست ءَامَنُوا : ایمان آوردند يُخْرِجُ : خارج می کند
هَلْ : آیا کَيْفَ : چگونه

۱- اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ
 که ... و پاینده است.

۲- الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْاَرْضَ
 است که ... و ... را

وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ
 و ... و ... را

۱- بهتر است در برخی از جملات کلمه ی «اللّه» به همان صورت «الله» که اسم خاص خدای یکتاست، ترجمه شود.

بقره، ۲۵۷

۳- اَللّٰهُ وَلِيُّ الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا يُخْرِجُهُمْ مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ

□ ... است که ...، ... را ... □ ...

زمر، ۹

۴- قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِيْنَ يَعْلَمُوْنَ وَالَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ

□ ... مساوی هستند ... و ...؟! □ ...

أنعام، ۵۹

۵- وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا اِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ

□ و ... کلیدهای ... است ... آن را ... و ... □ ... است.

آموزش آیات ۱۶۰ تا ۱۶۵ سوره انعام

اهداف

- ۱- توانایی خواندن آیات ۱۶۰ تا ۱۶۵ سوره انعام
- ۲- علاقه به زیبا خواندن آیات درس از طریق گوش دادن به نوار
- ۳- توانایی خواندن آیات درس از روی قرآن کامل
- ۴- آشنایی با پیام قرآنی فرمان خدا درباره‌ی عدل و احسان
- ۵- آشنایی با معنای برخی کلمه‌ها و عبارت‌های ساده‌ی قرآنی

روش آموزش

این درس در سه جلسه به شرح زیر، تدریس و ارزش‌یابی می‌شود.

درس ۱۰

جلسه اول

آیات درس را با نشان دادن حفظ بخواند.

سوره انعام، آیات ۱۶۰ تا ۱۶۵

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم
بسم الله الرحمن الرحيم

- ۱- مَنْ جَاءَ بِالْخَبْرَةِ قُدْحًا عَمَّتْ آسَافُهَا
هر کس که خبری نادر باشد، در آن خبر غلبه دارد.
- ۲- وَمَنْ جَاءَ بِالشَّيْئَةِ لَمَّا بُحِّرْتَىٰ إِلَّا يَلْتَمِسُهَا
هر کس که خبر بدی را بگوید، فقط به همان خبر اکتفا می‌کند.
- ۳- وَهُوَ لَا يُظْلَمُونَ
و آن بیگانه‌ها هیچ کس ظلم نمی‌کند.
- ۴- قُلْ إِنِّي عِدَائِي رِزْقِي إِنِّي بِمَا كَسَبْتُ مُنْقَلَبٌ
بگو، من دشمنانم را رزقم است، من به آنچه کسب کرده‌ام برمی‌گردم.
- ۵- دِينَنَا قِتْمَانًا مَبْلُغًا إِنَّا هُمْ حَنِينًا
دین ما سوزنی است که به حدش می‌رسد، ما آنرا می‌طلبیم.
- ۶- وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ
و او از مشرکان نبود.

- ۷- قُلْ إِنْ ضَلَّيْتُ فَمَا لِي بِالسُّعْيِ وَالْحَيَاتِ وَتَمَاتِي
بگو، اگر من گمراه شوم، چه سودی برای من است و چه زیان.
- ۸- يَلْبَسُونَ الْعَالَمِينَ
پوشاننده‌ی عالم است.
- ۹- لَا تُسْمِكُ لَهُمْ
پوشش ندهی به آن‌ها.
- ۱۰- وَبِذَلِكَ أَمْرٌ
و این همان امر است.
- ۱۱- وَأَنَا أَوَّلُ الْمُنْسَلِمِينَ
و من اولین کسانی هستم که تسلیم شدم.
- ۱۲- قُلْ أَعْمَرَ اللَّهُ إِلَهُي زَيْنًا
بگو، آنچه خدا روزگار من کرد، زیاده است.
- ۱۳- وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ
او سرکارگر هر چیزی است.
- ۱۴- وَلَا تَكُنْ مِمَّنْ تَلْفِئُ يَدَكَ إِلَىٰ آلِ عَدُوِّكَ
و هر کس که دستش را به سوی دشمنان می‌برد.
- ۱۵- وَلَا تَلْمِزْ أُمَّةً دِينًا آخَرَ وَلَا تَلْمِزْ أُمَّةً دِينًا آخَرَ
و هیچ کس را به خاطر دین دیگری را نلامت نزن.

جلسه اول

پس از ایجاد آمادگی برای شروع درس، تدریس طی مراحل زیر انجام می شود :

۱- پیش خوانی آیات درس: به دانش آموزان کلاس فرصت دهید تا یک بار، آیات درس را به آرامی پیش خود بخوانند.

۲- روخوانی آیات درس: از هر یک از دانش آموزان بخواهید هر کدام یک سطر از آیات درس را بخواند و اگر دانش آموزی کلمه‌ای را اشتباه خواند و یا اعراب را دقیق رعایت نکرد ؛ بلافاصله غلطش را نگیرید ؛ بلکه از او بخواهید دوباره با دقت بخواند و اشکال خویش را رفع نماید ؛ یا برای رفع اشکال در سایر روش‌هایی که قبلاً بیان شده استفاده کنید .

۳- پخش قرائت نوار: قرائت درس را از نوار پخش کنید و از دانش آموزان بخواهید مطابق دستور نوار عمل کنند.

۴- فردخوانی آیات درس: از دانش آموزانی که آمادگی بیش‌تری دارند بخواهید که هر کدام یک سطر از آیات درس را حتی‌الامکان شبیه نوار بخوانند.

جلسه دوم (کار در کلاس)

پس از ایجاد آمادگی برای شروع درس، تدریس را طی مراحل زیر انجام دهید .

تمرین اول (پخش قرائت نوار): قرائت آیات را از نوار پخش کنید تا دانش آموزان ضمن گوش کردن، از

کار در کلاس

طنبی سوم

تمرین اول - آیات درس را از نو بخوانی و با نشان دادن خط، همراه آن بخوانی.

تمرین دوم - معنی صحیح کلمات قرآنی را مشخص کن.

☐ کار بد	☐ کار خوب	۱. حَسَنَةٌ	☐ کار خوب
☐ کار بد	☐ کار خوب	۲. سَيِّئَةٌ	☐ کار خوب
☐ پروردگار تو	☐ پروردگار من	۳. رَبِّي	☐ پروردگار من
☐ پروردگار تو	☐ پروردگار من	۴. رَبِّكَ	☐ پروردگار من
☐ آمرزنده	☐ مهربان	۵. عَفُورٌ	☐ مهربان
☐ آمرزنده	☐ مهربان	۶. رَحِيمٌ	☐ مهربان

تمرین سوم - معنی عبارت‌های قرآنی را کامل کن.

۱. اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
 ۲. رَبِّي
 ۳. اِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ
 ۴. رَبِّي
 ۵. اِنَّ الْحَسَنَاتِ يُجْعِلُ لَهُنَّ الْجَمِيعَاتِ
 ۶. رَبِّي
 ۷. رَبُّنَا رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ
 ۸. پروردگار من
 ۹. اِنَّ اِلٰهَ رَبِّيْ وَرَبِّكُمْ لَهٗٓ اِلٰهٌ وَاحِدٌ
 ۱۰. نسبت بین پروردگارت و پروردگار من

روی کتاب خط ببرند و سعی کنند حتی الامکان شبیه نوار بخوانند.

تمرین دوم: دانش آموزان به گروه‌های دو یا سه نفری (تعداد دانش آموزان یک میز) قبلاً تقسیم شده‌اند. گروه‌ها این تمرین را در سه مرحله انجام می‌دهند. در مرحله‌ی اول هر دانش آموز سعی می‌کند خود به تنهایی پاسخ صحیح را بیابد، در مرحله‌ی بعد با دوستان گروه خود درباره‌ی معنای هر یک از کلمه‌ها بحث و گفت‌وگو کرده و پاسخ‌ها را با یک‌دیگر مقایسه می‌کنند. سپس آموزگار می‌خواهد که هر گروه، یک کلمه را همراه با معنای آن بخوانند. احياناً اگر اشکالی وجود داشت، گروه‌های دیگر، آن را برطرف می‌کنند. در صورت نیاز، آموزگار با راهنمایی غیرمستقیم یا مستقیم خود، دانش آموزان را به پاسخ صحیح هدایت می‌کند.

می‌توانید برای توضیح بیش‌تر کلمات این تمرین پرسش و پاسخ‌های زیر را با دانش آموزان انجام دهید.

۱- برای کلمه‌ی «حَسَنَةٌ» چه کلمات

هم خانواده‌ای می‌شناسید؟ حَسَن، محسن، احسان، حسین، تحسین، حَسَنَات، أَحْسَنَت

۲- دو کلمه‌ی «رَبِّي» و «رَبِّكَ» را با هم مقایسه کنید؟ چه چیزی در آن دو مشترک است؟ رَبِّ؛ این کلمه به چه معناست؟ پروردگار

پاسخ صحیح این تمرین به شرح زیر است:

☐ کار بد	☐ کار خوب	۱- حَسَنَةٌ
☐ کار بد	☐ کار خوب	۲- سَيِّئَةٌ
☐ پروردگار تو	☐ پروردگار من	۳- رَبِّي
☐ پروردگار تو	☐ پروردگار من	۴- رَبِّكَ
☐ آمرزنده	☐ مهربان	۵- عَفُورٌ
☐ آمرزنده	☐ مهربان	۶- رَحِيمٌ

تمرین سوم: دانش آموزان به روش تمرین قبل، معنای صحیح هر یک از عبارت‌های قرآنی را می‌نویسند. آن‌گاه هر گروه یک عبارت قرآنی را همراه با ترجمه‌ی آن می‌خواند و اگر اشکالی باشد گروه‌های دیگر و یا آموزگار رفع اشکال می‌کند و بالاخره پاسخ عبارت‌ها به صورت زیر درمی‌آید:

۱- اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
به سوی راه راست.

بقره، ۲۱۳

یوسف، ۵۳

۲- إِنَّ رَبِّيَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

قطعا پروردگار من آمرزنده و مهربان است.

هود، ۱۱۴

۳- إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ

قطعا خوبی‌ها از بین می‌برد بدی‌ها را

کهف، ۱۴

۴- رَبُّنَا رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

پروردگار ما پروردگار آسمان‌ها و زمین است.

آل عمران، ۵۱

۵- إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ

قطعا خدا پروردگار من و پروردگار شماست، پس او را عبادت کنید این راه راست است.

آموزش پیام قرآنی

یک یا دو نفر پیام درس را با ترجمه‌ی آن می‌خوانند. دانش‌آموزان معنای دو کلمه‌ی عدل و احسان را با توجه به ترجمه پیدا می‌کنند.

عَدْلٌ : عدالت اِحْسَانٌ : نیکی

دانش‌آموزان با مشاهده‌ی تصویر درس و گفت و گو و مشورت با دوستان هم‌گروه خود، به این نتیجه می‌رسند که در بازی فوتبال، بازیکنی خطا کرده و داور با دادن کارت زرد به او تذکر می‌دهد و آن بازیکن خطاکار از هم‌بازی مجروحش دلجویی و عذرخواهی می‌کند و بازیکن صدمه‌دیده نیز وقتی می‌بیند دوستش از کار خود پشیمان شده، او را می‌بخشد و گذشت می‌کند.

سپس از دانش‌آموزان پرسید آیا اگر انسان بر اثر بی‌توجهی اشتباه کند و بعد عذرخواهی نماید بهتر است یا توجه داشته باشد که اشتباه نکند تا ناچار شود که عذرخواهی کند؟ در این جا دانش‌آموزان تجربیات خود را درباره‌ی داوری عادلانه و نیکوکاری به دیگران بیان می‌کنند و آموزگار سخنان آنان را در راستای موضوع پیام قرآنی

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری می‌کند و می‌تواند نمونه‌هایی از داستان‌های فراوانی که درباره‌ی نیکوکاری در ادبیات و آثار بزرگان ما وجود دارد مثال بیاورد؛ مانند:

۱- تو نیکی می‌کنی و در دجله انداز که ایزد در بیابانت دهد باز

۲- در عفو لذتی است که در انتقام نیست.

از دانش‌آموزان بخواهید برای جلسه‌ی بعد، تمرین «انس با قرآن در خانه» را انجام دهند.

جلسه‌ی سوم (انس با قرآن در خانه)

آموزگار تکالیف دانش‌آموزان را بررسی می‌کند و آن‌هایی را که به وظیفه‌ی خود عمل کرده‌اند، مورد تشویق و تقدیر قرار می‌دهد. تشویق دانش‌آموزان فعال، موجب آگاهی و بیداری دانش‌آموزان غافل و کم‌کار خواهد شد و موجب می‌گردد که تصمیم بگیرند دیگر کوتاهی نکنند و کار خود را به موقع انجام دهند.

تمرین اول: از تعدادی از دانش‌آموزان می‌خواهیم که هر کدام یک یا دو سطر از درس را بخواند و براساس میزان مهارت در روخوانی به او نمره می‌دهیم.

تمرین دوم: آیه‌ی این تمرین را روی تخته‌ی کلاس می‌نویسیم و از یکی از دانش‌آموزان می‌خواهیم که اتصالات آن را با فلش مشخص کند. فلش اتصالات و ترجمه‌ی این آیه به شرح زیر است:

لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ؛

چشمان، او (خدا) را درک نمی‌کنند، ولی او چشمان را درک می‌کند (می‌بیند).

وَ هُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ؛ و او باریک‌بین و آگاه است. انعام، ۱۰۳

تمرین سوم: آیه‌ی این تمرین را روی تخته‌ی کلاس می‌نویسیم و از یکی از دانش‌آموزان می‌خواهیم که حروف ناخوانای آن را مشخص کند. حروف ناخوانا و ترجمه‌ی آیه به شرح زیر است:

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا؛ قطعاً کسانی که ایمان آوردند.

وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ؛ و کارهای خوب انجام دادند.

سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا؛ به زودی خدای رحمان

(برای آن‌ها در دل دیگران) دوستی قرار می‌دهد. مریم، ۹۶

تمرین چهارم: از هر یک از دانش‌آموزان بخواهید که

هر کدام یک سطر از قرآن پایان درس را حتی الامکان شبیه نوار بخوانند و هر جا که علامت وقف (ط، ج، ز) آمده است، وقف کنند.

همه‌ی دانش‌آموزان به ویژه افراد موفق را تشویق کنید و امتیاز مثبت به آن‌ها بدهید، ولی از دانش‌آموزانی که در خواندن آیات از روی این صفحات توفیق کافی ندارند هیچ نمره‌ای نه در ارزش‌یابی مستمر و نه در ارزش‌یابی پایانی کسر نمی‌شود.

تمرین اول: آیه‌ی اوله آيات برین را همراه با ترجمه‌ی آن بخوانید. سعی کنید با صدای بلند شبیه نوار فرانت کنید.

تمرین دوم: این آیه‌ی سوره را بخوانید و اتصالات را با فلش مشخص کنید.
لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ
وَ هُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ

تمرین سوم: این آیه‌ی سوره را بخوانید و حروف ناخوانا را مشخص کنید.
إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا

تمرین چهارم: آيات ۱۵۸ تا ۱۶۵ سوره‌ی انعام را از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه نوار فرانت کنید.

